

Jaarrede 2014

uitgesproken op 10 april 2014

door de voorzitter drs.H.A.A.M. (Erik) Rutten,

Dames en heren,

Het afgelopen verenigingsjaar was een zeer bewogen jaar.

De VHMF heeft een uitnodiging van de Staatssecretaris om samen met een aantal vakbonden over de toestanden in de Belastingdienst te overleggen, in eerste instantie afgeslagen. De VHMF-notitie 'Invordering van sluitstuk naar voetstuk' is aangeboden aan diezelfde Staatssecretaris. Uw voorzitter werd gevraagd als spreker voor de themamiddag 'Soepel herzien' van de Vereniging voor Belastingwetenschap.

Het persbericht van de VHMF met stevige kritiek op het wetsvoorstel 'Soepel herzien' haalde alle kranten en de VHMF was veelvuldig te horen in interviews op de radio en zelfs te zien het nieuws van RTL-TV.

De Belastingdienst is permanent aan het reorganiseren, aan het sluiten en aan het concentreren. De rechtspositie van ambtenaren wordt wellicht genormaliseerd en Staatssecretaris Frans Weekers legde na weinig verheffend en soms zelfs beschamend politiek gehakketak in de Kamer over het Eén-rekening-project zijn functie neer. Hij is inmiddels opgevolgd door Eric Wiebes.

En tot slot, onze vereniging werd geschokt door het overlijden van onze vice-voorzitter Hans Herings.

Dames en heren, het overlijden van Hans Herings is voor zeer veel leden een persoonlijk gemis en in het bijzonder voor de leden van het bestuur. We waren geschokt en we zijn nog steeds diep bedroefd. Naast een gevoel van leegte treft mij hoezeer Hans voor de personele aangelegenheden van de Belastingdienst mijn ogen en oren was en daarmee uiteraard de ogen en oren van het bestuur. We missen hem enorm.

Een mooi compliment aan Hans en daarmee impliciet aan iedereen die nauw met hem samenwerkte, wil ik u niet onthouden.

In een brief aan de vereniging schrijven onze DG, Peter Veld, en onze SG, Manon Leijten, dat ze Hans hebben leren kennen als een geëngageerd en ter zake kundig persoon en dat we zijn inzet nog lang zullen terugzien in de kwaliteit van de door hen genomen besluiten.

Zeer veel blijken van medeleven hebben het hoofdbestuur bereikt.

Het bestuur van de VHMF dankt u allen hiervoor hartelijk.

Afgelopen zomer en ook recent nog heeft de rechtstreekse kritiek door de vakbond ABVA-KABO in de media, op het inhoudelijke functioneren van de Belastingdienst, nogal gezorgd voor beroering in de Tweede Kamer en in de pers. Als gevolg van een toezegging in de Kamer heeft de Staatssecretaris naast de andere vakcentrales ook de CMHF uitgenodigd om te spreken over de Belastingdienst.

De CMHF heeft daarop aangegeven dat zij daarvoor het niet geëigende gremium is en hem verwezen naar de VHMf.

De VHMf heeft vervolgens aangegeven dat zij niet in de rij van vakcentrales thuishoort, maar zelfstandig met de Staatssecretaris wenst te spreken. Daarop is er van onze vereniging op 8 augustus 2013 een brief uitgegaan over de positie van de VHMf naar Staatssecretaris Weekers. Ik citeer:

“ In dit licht lijkt het goed om nog eens te benadrukken dat de VHMf geen vakbond is maar een beroepsvereniging.

De VHMf bestaat feitelijk al sinds 1873. Na de fusie van de Koninklijke Broederschap van Ontvangers (1873), de Vereniging van Inspecteurs van 's Rijksbelastingen(1885) en de Vereniging van Overheidsaccountants (1915), is in 1993 de huidige organisatie tot stand gekomen. Lid zijn ruwweg de academici binnen de Belastingdienst en het kerndepartement. Naast, in oude termen, inspecteurs, ontvangers en accountants, heeft de VHMf ook zeer veel leden in het management en in strategische en technische beleidsfuncties.

De vereniging heeft tot doel de gemeenschappelijke, persoonlijke, ambtelijke en rechtspositionele belangen van de leden te behartigen; alsmede de belangen van het ambt dat de leden vertegenwoordigen; het leggen, onderhouden en bevorderen van een goede collegiale verstandhouding tussen de leden alsmede het leveren van een bijdrage aan de wetenschappelijke disciplines van de leden in de ruimste zin.

Enkel voor arbeidsvoorwaardelijke en rechtspositionele aspecten, mits niet juridisch van aard, laten de leden zich vertegenwoordigen door de vakcentrale CMHF.

De VHMf bespreekt zorgen en opmerkingen over de Belastingdienst in de regel en bij voorkeur met de dienstleiding en de verantwoordelijke politieke ambtsdragers.

De 'VHMf vakbroederschapscommissie Invordering' heeft een notitie geschreven met de titel: 'Invordering van sluitstuk naar voetstuk'. Daarin zijn een vijftiental voorstellen opgenomen ter verbetering van de invordering van belastingschulden en terug te betalen toeslagen. Deze notitie is tot stand gekomen door uitgebreide consultatie van invorderingsdeskundigen uit de VHMf en uit diverse andere geledingen in de Belastingdienst.“

Einde citaat.

In het gesprek dat hierop volgde zijn de belangrijkste punten uit de Invorderingsnotitie met hem besproken. Deze zijn onder andere:

1. Verjaring van belastingschulden moet naar twintig jaar dat sluit aan bij de algemene verjaringstermijn van het Burgerlijk Wetboek. Dit is geënt op het uitgangspunt van onze notitie, dat de rechtsbescherming van de goedwillende en betalende burgers en bedrijven vereist, dat verschuldigde belasting altijd betaald dient te worden, ongeacht wanneer de schuld is ontstaan. Het is erop gericht dat de Belastingdienst, in tegenstelling tot het huidige systeem, na een betekening per post van een dwangbevel, geen enkele handeling of invorderings- of administratieve actie meer hoeft te verrichten. Oninbaar lijden kan volledig uit de Leidraad en het werkproces geschrapt worden. Per bedrijf of per burger is er alleen nog een lijst van in twintig jaar niet betaalde belastingbedragen of terug te betalen toeslagen. Deze lijst moet duidelijk voor de belastingschuldige raadpleegbaar zijn; Een schuld blijft gedurende twintig jaar verschuldigd en invorderbaar, totdat er betaald is, of totdat een betalings- of kwijtscheldingsafpraak gemaakt is met de Belastingdienst. Het is aan het management van de Belastingdienst en het professionele inzicht van de medewerkers om de invordering van het totale bestand te prioriteren (op actualiteit of ouderdom, omvang van de schuld, per wijk, per branche, per middel, de keten, telefonisch benaderen, ANPR etc.) en daarmee de invorderingsinzet te bepalen;
2. Één totaalbeeld per debiteur moet voor medewerkers, en ook één-op-één voor de debiteur zelf, zichtbaar zijn. Denk aan een persoonlijk domein;
3. Niet alleen particulieren maar ook doelgroepen als starters, ZZP-ers of MKB+ moeten bij een eerste belastingschuld direct telefonisch benaderd worden;
4. Introductie van een soort 'pluk ze'-wetgeving, zodat de kring van schuldenaren uitgebreid word. Doel is dat ook derden die profiteren of organisator zijn van fraude via een invorderingsprocedure kunnen worden aangepakt;
5. Het instellen van Rijkscuratoren. De beloning van de curator mag bij de afwikkeling van faillissementen geen factor zijn. Bovendien is er zoveel faillissementsfraude dat de afwikkeling van een faillissement bij voorkeur in overheidshanden zou moeten liggen;
6. Daar waar tijdelijk lacunes ontstaan in de capaciteit moet overgegaan worden tot 'inlening'. Naar de mening van de VHMF is het zogenaamde outsourcen van werkzaamheden of het verkopen van schulden hier niet de oplossing. Door het inlenen van gekwalificeerd personeel kan hierin beter voorzien worden. Na het afleggen van de eed krijgt het tijdelijke personeel een status, met alle bevoegdheden en verplichtingen die daaraan verbonden zijn -denk aan integriteitsregels. Zo blijft deze kernactiviteit van de Belastingdienst een duidelijke overheidstaak.

An het eind van het gesprek heeft het bestuur aan de Staatssecretaris nogmaals de voornaamste bezwaren tegen het Wetsvoorstel vereenvoudiging formeel verkeer Belastingdienst, ook wel genoemd het 'Wetsvoorstel Soepel Herzien, uitgelegd en aangegeven dat de VHMF de politiek en de publiciteit zal zoeken als de verkorting van de termijnen onverkort in het voorstel zou blijven. Echter ook na een daaropvolgend gesprek van de VHMF met de betrokken ambtenaren is er aan het voorstel niets gewijzigd.

Het uiteindelijke Wetsvoorstel vereenvoudiging formeel verkeer Belastingdienst van september 2013 dient tweërlei doel: een gedegen grondslag voor elektronisch berichtenverkeer en het invoeren van een nieuw heffingssysteem aanslagbelastingen. Opmerkelijk is dan dat de Vennootschapsbelasting van het voorstel wordt uitgesloten.

Het kabinet wil het doorgeven van wijzigingen vereenvoudigen, wil af van grote aantallen nihil aanslagen (Voorlopige aanslag = Definitieve aanslag), rechtszekerheid voor de goedwillende verbeteren en wil bij fraude langer navorderen en bezwaar alleen voor een echt geschil; voor vergissingen komt er een herzieningsverzoek.

Dit gezegd hebbende kent het voorstel een aantal positieve punten, met name doorbreking van het nieuwe feit door "wist of behoorde te weten", het verlengen van navorderingstermijn bij kwade trouw en de versoepeling van het elektronisch berichtenverkeer naar belastingplichtigen.

Echter, De VHMf heeft grote moeite met een aantal punten uit het wetsvoorstel 'Soepel Herzien'; de meest in het oog springende bedenkingen zijn de volgende:

- a) Het verkorten van de aanslag- en de navorderingstermijnen. Het is in het voordeel van de verkeerde groep, namelijk van hen die de randen opzoeken. De brave burger merkt namelijk niets van de verkorting. Professor Arie Rijkers noemt in een interview in van december 2014 in het Register het verkorten van deze termijnen 'Berlusconiaans' en 'criminele wetgeving', omdat het verkorten specifieke groepen faciliteiten oplevert en het de potentiële fraudeur gemakkelijker maakt;
- b) Een herziening zou volgens de VHMf een nieuwe aangifte moeten zijn. Dat is niet echter niet het geval. Het gevolg is dan dat een verzoek om uitstel de aanslagtermijn verlengt maar een herziening niet en dat een verzoek om uitstel de navorderingstermijn verlengt maar een herziening niet. Ook dit is zwaar in het voordeel van hen die de randen opzoeken;
- c) Er is te weinig aandacht voor collectieve rechtsbescherming. Bescherming van degene die de aangifte juist invult dient bovenaan te staan. Deze betaalt uiteindelijk altijd het gelag. Het gevolg zou moeten zijn dat degene die te weinig betaald heeft, altijd alsnog moet betalen;
- d) Het is een gemiste kans dat er geen onderscheid gemaakt wordt tussen verschillende belastingplichtigen. Een loonslaaf met enkel wat hypotheekrenteaf trek heeft een duidelijk andere fiscale positie dan een ondernemer. Korte termijnen passen hooguit in de eerste situatie. Ondernemers hebben veel fiscale keuzemomenten, bijvoorbeeld zakelijk versus privé. De Inkomstenbelasting kent veel open normen. Een en ander bevordert de pleitbaarheid van exotische standpunten. Ondernemers voeren hun eigen boekhouding en hun aangifte is erg verdicht. Bij hen is de heffing meer dan bij particulieren gebaseerd op vertrouwen. Hier komt nog bij dat het toezicht op de ongeveer 1,5 miljoen ondernemers met huidige personeelsbestand slechts van beperkte omvang kan zijn. Voor de nodige balans passen hierbij eerder langere dan kortere aanslag- en navorderingstermijnen, met daarin opgesloten een lange periode onzekerheid dat onjuiste aangifte erg duur kan worden;
- e) Het wetsvoorstel regelt veel zaken tegelijk. Sympathiek overkomende voorstellen als soepel herzien, makkelijke elektronische berichten, minder nihil aanslagen, eerder een definitieve aanslag en een langere termijn bij kwade trouw, worden in één voorstel ingediend met verkorting van aanslag- en navorderingstermijnen. Dit verkleint de kans op een fundamenteel debat over de gevolgen van de verkorting van de termijnen. Het voorstel

ademt een sfeer van uitruilen: alsof tegenover een hele lange termijn bij kwade trouw een zeer korte bij net niet kwade trouw logisch zou zijn;

- f) In de Memorie van Toelichting wordt een verbinding gelegd naar een alternatief heffingssysteem zoals het voorstel Voldoening op Aangifte van de VHMF. Dat lijkt een eer, maar dat is het niet. Via een gemankeerde vergelijking naar de huidige aanslagbelastingen volgt dan botweg de conclusie dat geen enkele van de doelstellingen van het kabinet in ons alternatief wordt bereikt. Dit wordt niet onderbouwd. De vergelijking van de Staatssecretaris is onjuist en doet geen recht aan ons voorstel. Het is een toelichting op een wetsvoorstel onwaardig. Het VOA-voorstel van de VHMF is juist te benoemen als een fundamentele vereenvoudiging, als 'Super Soepel herzien' en als passend in de moderne maatschappelijke voorwaarden. Alle kabinetsdoelstellingen kunnen door het VHMF-voorstel met vlag en wimpel worden gehaald. Bovendien levert het VOA-voorstel zeer grote besparingen, die vervolgens in het toezicht zouden kunnen worden besteed. Saillant is dat de redactie van het Vakstudienieuws in een aantekening bij de Memorie van Toelichting bij Soepel herzien stelt dat het kabinet het bevattingsvermogen van de burgers en bedrijven schromelijk onderschat en dat de redactie, met deze letterlijke woorden, het VHMF-voorstel van harte ondersteunt.

In het Verslag van 18 oktober 2013 naar aanleiding van het wetsvoorstel hebben bijna alle partijen zeer kritische vragen gesteld. Twee partijen hebben zelfs de Staatssecretaris gesommeerd om op alle kritiekpunten van de VHMF schriftelijk te antwoorden.

Inmiddels heeft het bestuur gesproken met een zestal regerings- en oppositiepartijen. Allen waren het roerend met ons eens dat verkorting van aanslag- en navorderingstermijnen geen goed idee is. Ook gaven een aantal Kamerleden aan dat zij graag een hoorzitting in de Tweede Kamer zouden willen over dit wetsvoorstel, met daarbij eventueel een uitstap naar ons idee van voldoening op aangifte.

Het lijkt inmiddels erg raadzaam om het wetsvoorstel aan te passen.

Het wetsvoorstel Normalisering Ambtelijke Rechtspositie heeft een hoop stof doen opwaaien. Maar uiteindelijk is het met ruime meerderheid in de Tweede Kamer aangenomen. Er was nauwelijks sprake van een principiële discussie; het toppunt was de formeel onjuiste maar materieel wellicht enig juiste opmerking van het CDA-kamerlid Keijzer, dat het voorstel een kleinere overheid beoogt.

Het wetsvoorstel ligt nu bij de Eerste Kamer. Misschien ligt daar nog een kans.

De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren treedt, zo is het plan, op 1 januari 2017 in werking. Voor veel ambtenaren heeft het grote gevolgen. Zij zullen een arbeidsovereenkomst met hun werkgever moeten sluiten, die in de plaats komt van het huidige eenzijdige aanstellingsbesluit. Daarnaast verdwijnen allerlei bezwaar- en beroepsprocedures die nu nog in het bestuursrecht zijn geregeld.

Uitgangspunt van de nieuwe wet is dat de arbeidsverhoudingen bij de overheid gelijk zijn aan die in het bedrijfsleven, tenzij er zwaarwegende argumenten zijn voor het tegendeel.

De Raad van State reageerde eerder op de 'normalisering' als volgt:

“Dit begrip gaat eraan voorbij dat werkgever en werknemer bij de overheid dienstbaar en daarmee ondergeschikt zijn aan het algemeen belang, zoals dat door regering en Staten-Generaal wordt vastgesteld, en dat al het overheidsoptreden democratisch gelegitimeerd moet zijn. Alleen de overheid mag geweld gebruiken, vrijheden van burgers beperken en hen verplichten belasting te betalen. Zij kan haar taak niet verzaken, zoals een bedrijf wel zijn bedrijfsactiviteiten kan staken. De overheid heeft ook geen klanten, cliënten of consumenten, maar staat in een democratisch rechtsstatelijke verhouding tot burgers. De overheid kan niet kiezen voor een ander volk of voor andere kerntaken. Dit komt tot uiting in het adagium 'publiek recht is publieke plicht'. Van zijn kant kan de burger zich niet onttrekken aan de overheid die over hem is gesteld. Dat gegeven stelt bijzondere eisen aan de ambtelijke rechtspositie en aan het ambtelijk functioneren in de zin van democratisch en rechtsstatelijk bewustzijn en integriteit. Dat is de meest principiële reden geweest waarom in het verleden de ambtenaar een bijzondere rechtspositie heeft gekregen. De Afdeling merkt op dat de initiatiefnemers niet dragend motiveren, dat deze overwegingen thans geen opgeld meer doen. Een verwijzing naar "de huidige tijdgeest", waarvan de toelichting gewag maakt, volstaat in dit opzicht niet”. Einde citaat.

De Raad van State stelt vast dat het wetsvoorstel vooral bedoeld lijkt te zijn om een eind te maken aan de bijzondere ontslagprocedures voor ambtenaren, omdat die duur en tijdrovend zouden zijn. De Raad van State zet daar vraagtekens bij en constateert dat de ambtelijke ontslagprocedures eenvoudiger en sneller kunnen, maar dat afschaffen van die procedure niet direct nodig is.

Inmiddels gloort er een sprankje hoop: in de Eerste Kamer zijn bij de eerste behandeling wel principiële vragen gesteld bij de motivering van het wetsvoorstel. Net als eerder de Raad van State stellen de leden dat de indieners niet duidelijk de urgentie en de klemmendheid van het wetsvoorstel hebben aangegeven. Ook is de vraag gesteld waarom "de Belastinginspecteur" niet is uitgezonderd van de 'normalisering'. De VHMf heeft in een mail al in bovenstaande zin gereageerd naar Minister Plasterk. De Vakcentrales hebben al hun bedenkingen geschreven aan de Eerste Kamer en volgen het proces op de voet.

De Belastingdienst. Veel leden zijn bezorgd over het uitblijven van duidelijkheid. De inrichting van de vaktechniek heeft veel te lang geduurd, net als een beslissing over de behandeling van bezwaren van MKB-klanten. Deze hoort overigens echt bij MKB thuis. Als je het fiscale gedrag wil beïnvloeden dan hoort daarbij in ieder geval naast vooroverleg, aanslagregeling en controle, het behandelen van bezwaarschriften tegen correcties. Deze behandeling hoort gewoon niet thuis in een ander segment. Inmiddels is het pleit beslecht, bezwaren tegen correcties blijven bij MKB; wel moet een en ander nog afgestemd worden naar PDB. Dat je op MKB 'van het land bent' en niet meer van een regio of van een regionale branche, voelt ook voor veel medewerkers niet goed.

De dienstleiding kiest voor “mensen in plaats van stenen”. In de waan de dag willen we nog wel eens de waarde van dit uitgangspunt vergeten: in tegenstelling tot de situatie bij andere Rijksdiensten hebben we bij de Belastingdienst geen afscheid hoeven te nemen van collega's. Sterker nog: er worden - of moet ik inmiddels werden zeggen - weer mensen aangenomen. Ook via de zogenaamde Flexpool zorgt onze baas ervoor dat we geen collega's verliezen. De inbreng van het GOBD, zeker ook door de inbreng van de CMHF via Hans Herings, was van grote waarde bij de bepaling van de criteria

voor de volgorde van plaatsing. Daar waar grote aantallen collega's in een Flexpool zitten moet er gewoon werk naar toegebracht worden. Het personeel verwacht doortastend handelen.

Om terug te keren naar de waan van de dag: daarin lijken de stenen vaak toch weer het uitgangspunt te zijn. Nu hebben we op sommige plekken te weinig stenen en wordt er een hoge mate van inschikkelijkheid van de collega's gevraagd. Ook het proces van de "inhuizing" van nieuwe collega's in bestaande gebouwen, vaak gecombineerd met de concentratie van afdelingen die tegelijkertijd in diezelfde gebouwen plaatsvindt, loopt bepaald niet vlekkeloos. Arnhem krijgt als eerste te maken met zowel sluiting als concentratie. In Arnhem komen veel collega's uit Nijmegen binnen terwijl op hetzelfde kantoor ook een deel van het IB-proces geconcentreerd wordt. Als een proces geconcentreerd wordt, is het goed dat de mensen die dat werk doen zoveel mogelijk van elkaar leren. Dat vereist dat zij de eerste paar jaar allen op dezelfde locatie werken en dus niet thuis of op een locatie dicht bij hun woonplaats. Deze collega's zijn dus 100% van hun werktijd op kantoor. De Facilitaire Dienst blijft echter uitgaan van 0,67 werkplek per werknemer, zodat voor anderen veel minder dan die 0,67 werkplek beschikbaar is. Voor deze collega's is in principe slechts op twee dagen per week plaats in Arnhem. Omdat er dus eigenlijk te weinig werkplekken in Arnhem zijn wordt medewerkers MKB en Groot O gevraagd om op een andere plek te werken, bijvoorbeeld in Doetinchem (dertig kilometer verderop), of thuis. Voor thuiswerken neemt de dienstleiding echter geen enkele verantwoordelijkheid. Thuiswerken is voor eigen rekening en risico. De VHMf is van mening dat bij de verdeling van werkplekken niet de facilitaire dienst, maar de plaatsvervangend directeuren de doorslag zouden moeten geven. De baas zou bovendien bij thuiswerken in ieder geval een passende ARBO-verantwoordelijkheid moeten nemen. Daarnaast zou meer kunnen worden gefaciliteerd, bijvoorbeeld door uit te gaan van "woonplaats is standplaats".

De werkwijze van de Belastingdienst is zeker sinds begin jaren negentig gestoeld op samenwerking in teams. Op het moment dat collega's elkaar niet meer op kantoor treffen raakt dat onmiddellijk de samenwerking in de teams en dus de eenheid van beleid en uitvoering. Dit kan maar zeer beperkt worden opgelost door elektronische werkvormen zoals ConnectPeople of Sametime en leidt tot een druk om nog meer vast te laten leggen in allerlei systemen, in plaats van te vertrouwen op het professionele inzicht van de medewerker.

By the way, die systemen moeten dan wel top of the bill zijn.

Onze pas ingestroomde jonge collega's leren veel beter van de ervaren mensen en van elkaar als ze fysiek dagelijks bij elkaar kunnen zitten. De VHMf ziet in de gedwongen fysieke verspreiding van collega's die in teams moeten samenwerken grote risico's, die direct de dagelijkse uitvoering raken, juist op de gebieden waar de BV Nederland het meest van afhankelijk is.

Dames en heren, de term BEPS betreft niet het zitvlak van een hockeydame of hockeyheer van een Gooische club.

Deze weinig flatteuze afkorting staat voor Base Erosion and Profit Shifting, staat voor grondslaguitholling en winstverschuiving. De mogelijkheid voor internationale concerns om, door gebruik te maken van de verschillen tussen rechtssystemen van landen, hun totale belastingdruk

terug te brengen. Zo blijkt het volgens een recent arrest van de Hoge Raad mogelijk dat de aldaar aftrekbare vergoeding over bijzondere aandelen die door een Australische dochter wordt overgemaakt aan haar Nederlandse moeder, in Nederland onder de deelnemingsvrijstelling binnenkomt. Australië ziet een rentevergoeding het land verlaten, maar Nederland ziet dividend binnenkomen.

De OESO is zeer actief in het onder de aandacht brengen van BEPS, zodat op termijn op internationale schaal een oplossing kan worden bereikt. Die oplossing kan liggen in wettelijke maatregelen, zoals het niet onder de deelnemingsvrijstelling laten vallen van baten die elders zijn afgetrokken. Ook het veroorzaken van publieke druk door bedrijven te verplichten per land aan te geven hoeveel belasting ze betalen (per country reporting) kan een oplossing zijn. Daarbij is voornamelijk de betaalde VpB interessant, omdat daarmee makkelijk te “schuiven” valt.

Het nadeel van wettelijke oplossingen op internationale schaal is dat het zeer lang duurt voordat deze maatregelen gaan werken. Nederland zou daarin echter het voortouw kunnen nemen, bijvoorbeeld door het genoemde arrest van 7 februari 2014 te repareren.

Een nadeel van het veroorzaken van publieke druk is dat dit willekeurig in de hand werkt: het is makkelijk om je koffie in het vervolg bij de concurrent van Starbucks te kopen als je het niet eens bent met de belastingpolitiek van dit bedrijf, maar aan Google ontkom je niet. Ook lijkt het een risico van per country reporting, dat grote landen daar meer aan verdienen dan kleine. De druk op de betaling van het juiste belastingbedrag zou volgens de VHMF dan ook niet bij het publiek, maar bij de overheid moeten liggen. Daarvoor kunnen op korte termijn best stappen worden gezet.

De VHMF maakt zich zorgen over de maatschappelijke positie en de fiscale behandeling van de kleine zelfstandige.

Van belang is in deze onder andere het afgeven van een VAR-verklaring. Dit is een nagenoeg geheel digitaal proces. Het aanvraag- en afgifteproces is gericht op het snel afgeven van de VAR, zodat de Belastingdienst beantwoordt aan de – politiek ingegeven - wens om de opdrachtnemer en daardoor ook de opdrachtgever snel zekerheid te geven over de aard van hun arbeidsrelatie. De aard van dit proces en het feit dat het voor een deel gaat om het toetsen van verwachtingen, brengt mee dat de controle op de gegeven antwoorden marginaal is. Daar komt nog bij dat de aanvrager de uitkomst kan sturen. Ten eerste door trial-and-error: is de uitkomst ongewenst, dan stuurt de aanvrager een nieuwe aanvraag in met een aangepast antwoord zodat uiteindelijk de gewenste VAR wordt verstrekt. Ten tweede spelen opdrachtgevers een rol door opdrachtnemers ‘te helpen’ aan de juiste VAR door alvast de antwoorden voor de beoogde VAR te verstrekken. De opdrachtnemers werken hieraan mee omdat zij anders de opdracht niet krijgen. Vaak is er pas duidelijkheid over de werkelijke arbeidsrelatie als de opdracht is uitgevoerd en er een compleet beeld bestaat van de fiscale positie van de opdrachtnemer. Die toets vindt ofwel plaats in de LH-sfeer, bijvoorbeeld bij controle, of in de IH, bij de behandeling van de aangifte Inkomstenbelasting. Dat kan aanleiding zijn om een VAR te herzien. Tegen een herziening van de VAR staat ook bezwaar en beroep open. Het procederen in VAR-zaken is, vanwege het feitelijke karakter, tijdrovend. Daarbij blijkt de rechter de belastingplichtige vaak gunstig gezind.

In de Volkskrant van 9 april jl. lezen we het volgende, ik citeer:

“Uit beantwoording van Kamervragen blijkt dat de Belastingdienst paal en perk gaat stellen aan schijnzelfstandigheid. ZZP'ers in zorg en onderwijs krijgen vanaf dit jaar geen belastingvoordelen meer, omdat ze feitelijk een verkapt dienstverband hebben. Ook de ict, transport en bouw staan strengere controles te wachten.

Het kabinet wil de doorgeschoten flexibilisering van de arbeidsmarkt aanpakken, mede omdat het jaarlijks honderden miljoenen euro's misloopt aan belasting. Tienduizenden ZZP'ers raken hun vergunning kwijt om als zelfstandige te mogen werken. Daarvoor in de plaats moeten ze een contract zien af te sluiten met hun opdrachtgever, die als werkgever sociale premies en belasting moet afdragen.”

Deze zin lees ik nog een keer voor, dames en heren: *“Daarvoor in de plaats moeten ze een contract zien af te sluiten met hun opdrachtgever, die als werkgever sociale premies en belasting moet afdragen.”....*

“Vooral in de zorg kan slechts een klein aantal nog als zelfstandige zonder personeel ondernemer aan de slag blijven. Afgesproken is nu dat ZZP'ers in de zorg niet meer via bemiddelingsbureaus mogen werken. Veel bureaus fungeren feitelijk als werkgever doordat ze niet alleen vraag en aanbod van zorg bij elkaar brengen, maar ZZP'ers inroosteren en de betalingen regelen. Om dit uit te bannen, is inmiddels 20 procent van de ZZP'ers in de zorg een zelfstandigenvergunning geweigerd. Zonder die VAR-verklaring kunnen ZZP'ers niet als ondernemer aan de slag. De contracten liggen echter niet voor het oprapen, terwijl veel zelfstandigen het al moeilijk hebben door de crisis, zeggen ZZP-organisaties.

De Belastingdienst controleert vooral achteraf of de benodigde zelfstandigenverklaring terecht is afgegeven. Er is te weinig menskracht voor controle vooraf, terwijl het aantal ZZP'ers deze eeuw bijna is verdubbeld, van 470 duizend in 2000 tot ruim 800 duizend nu.” Einde citaat.

Het zal snel duidelijk zijn dat het voor de Belastingdienst een haast onmogelijke opgave is om er voor te zorgen dat deze regeling alleen gebruikt wordt voor de gevallen waarvoor hij bedoeld is. Want is het de bedoeling dat alfa-hulpverlening bijna letterlijk gedwongen worden om hun dienstbetrekking (met sociale verzekeringen en pensioenregeling) op te geven, om terug te keren als schijnzelfstandige? Ze worden wel de nieuwe armen genoemd. Een werkgever met redelijke mogelijkheden om van het aantal werknemers te reduceren als het slecht gaat, daar hoort een redelijk beschermde werknemer bij. Echter de verplichtingen die werkgevers hebben zoals twee jaar doorbetalen bij ziekte zijn vaak een niet te dragen last. Sommige werkgevers zoeken daardoor een niet-Koninklijke uitweg. Handhaving is onuitvoerbaar voor de Belastingdienst vanwege het massale onbedoelde gebruik, met onvoldoende middelen en een onmogelijke coördinatieopdracht (LH, IH en VAR). De Belastingwetgeving werkt hier dus maatschappelijk ontwrichtend.

De ondernemersrisico's worden afgewenteld op ex-werknemers. Knelt het arbeidscontract dan zo? Inmiddels is de ontslagbescherming danig verminderd, en is de ontslagversoepeling een feit. Geen legitimatie dus meer om werkgevers op dit punt een sluiproute te geven!

Er is een groot verschil in belastingdruk tussen ondernemers en werknemers. Een werknemer betaalt grosso modo vanaf een inkomen van € 6.000 circa 37% IH en er zijn vrijwel geen aftrekposten meer. Een ondernemer daarentegen betaalt die 37% pas bij een winst van ongeveer drie keer zo veel. Let wel op de winst zijn veel meer aftrekposten mogelijk. Steken die alfahulpen dat in hun zak? Dat dacht u toch niet: netto houden ze ongeveer hetzelfde als vroeger en hun "belastingsubsidies voor ondernemers" verdwijnen naar de opdrachtgevers.

Daarom vinden veel collega's het aanpakken van onjuistheden op dit gebied via de Inkomstenbelasting ook zo pijnlijk. Zij twijfelen aan de rechtvaardigheid.

Wetgever doe er wat aan!

Het bovenstaande haakt zeer sterk aan bij de fiscale en de vakbondskant van de VHMf. De VHMf heeft zich reeds eerder sterk gemaakt voor voldoende toezicht op kleine ondernemingen, eventueel via gecertificeerde fiscale intermediairs of zelfs via boekhouden bij de Belastingdienst. Daarom stelt het bestuur voor een studiec commissie in te stellen, die zich gaat buigen over de behandeling van kleine ondernemingen.

Hiernaast zou het goed zijn om een VHMf-commissie te vormen die zich gaat buigen over de voorstellen van de Commissie Van Dijkhuizen, nu zowel Minister van Financiën Dijsselbloem, als Staatssecretaris Wiebes in de pers hebben aangegeven dat ze de mogelijkheden van een nieuw belastingstelsel willen gaan bezien.

Uiteraard zal het bestuur van de VHMf de Staatssecretaris op korte termijn nogmaals aangeven, dat er naast een nieuw belastingstelsel, ook een nieuw heffingssysteem voor Inkomstenbelasting en Vennootschapsbelasting klaar staat, in de vorm van onze notitie over Voldoening op aangifte.

Tot slot three things (één meer dan Den Uyl en Obama):

Ten eerste: het bestuur is zeer verheugd u te kunnen mededelen dat een viertal jonge fiscalisten van het doorgroeiteam Eindhoven en van APA/ATR Rotterdam een EP hebben georganiseerd bij Oudaen in Utrecht over 'Internationale Gegevensuitwisseling'. Die EP was zeer druk bezocht en heeft geleid tot een veertigtal nieuwe, jonge VHMf-leden.

Ten tweede: inkeren zonder boete, nadat bekend is dat het bankgeheim wordt opgeheven, stuit mij enorm tegen de borst. Met de hete adem van de internationale gegevensuitwisseling in de nek is er namelijk geen sprake meer van vrijwilligheid.

Nog meer stuitend is de situatie dat het gespaarde zwart geld is geweest, waarover, door het verstrijken van de jaren, heffing van inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting en boetes niet meer mogelijk is.

Dit is een onevenredige bevoordeling van de inkeerder.

In deze context roept koketteren met het succes van de inkeerregeling veel vraagtekens op.

Ten derde: met de eerdergenoemde Professor Arie Rijkers zou ik willen pleiten voor een herstel van de Inkomstenbelasting. Zorg voor een duidelijk en rechtvaardig inkomensbegrip en zorg dat alle inkomens vervolgens gelijk belast worden. Geen verschillen tussen werkenden en niet-werkenden, of ondernemers of renteniers. Herstel het inmiddels duizend jaar oude draagkrachtbeginsel op een heldere wijze.

Zorg dat ZZP-ers niet de facto werknemers zijn maar dan, met tegenover geringe sociale zekerheid, wel grote mogelijkheden voor aftrekposten.

Als je woongenot wil belasten dan moet je dat belasten ongeacht of de hypotheek al dan niet is afgelost.

De inkomstenbelasting is geen instrument om de vermogenspositie van banken te herstellen. En al helemaal niet als je bedenkt waarom deze vermogenspositie zo slecht is. De hypotheekrenteaftrek bestaat al sinds 1910; deze aftrek is niet debet aan de krediet- en bankencrisis maar nota bene het ongebreideld tot veel te hoge bedragen verstrekken van hypotheekleningen door de banken zelf.

Het gaat niet aan dat degene die in staat is zijn hypotheek af te lossen via de inkomstenbelasting een voordeel krijgt terwijl degene die dit niet kan gewoon het forfait moet bij tellen.

De overheid moet dringend aan zijn imago werken, ook in het fiscale. Zeker een zo persoonlijke belasting als de inkomstenbelasting mag niet oneigenlijk gebruikt worden, door de politiek die 'effetjes' iets wil regelen of verkiezingsbeloften wil uitruilen. Heel misschien komt het door een bezinning op het belastingsysteem straks toch nog goed.

Johan Wolfgang von Goethe waarschuwde in zijn Faust:

Und steh beschämt, wenn du bekennen musst:

Ein guter Mensch, in seinem dunklen Drange,

Ist sich des rechten Weges wohl bewusst!

Ik heb gezegd.